

NÄIN KÄYTÄT TÄTÄ KIRJAA

Tässä kirjassa tutustutaan Puupposen perheeseen, johon kuuluvat äiti, isä sekä kaksoslapset Eetu ja Iitu. Ensimmäinen tarina alkaa, kun lapset saavat 4-vuotis-syntymäpäivälahjaksi pienen Laku-kissan, joka tarinan edetessä katoaa. Lakua etsitään, ja lopulta se löytyy kenties hieman yllättävästäkin paikasta. Tarina jatkuu, kun Eetu ja Iitu ovat vuoden vanhempia, ja tällöin Puupposen perheessä luetaan jännittävä iltasatu, joka saa lasten mielikuvituksen laukkaamaan. Kolmannessa tarinassa jo 6-vuotiaat Eetu ja Iitu ajautuvat ruokapöydässä riitatilanteeseen, joka onneksi ratkeaa tarinan lopussa.

Kuvatarinoiden teemoiksi on valittu arkisia mutta tunnepitoisia tilanteita, joista lapsella voisi olla jo omakohtainen kokemus. Oletko itse kadottanut tai etsinyt koskaan mitään, oletko pelännyt mitään tai oletko kenties joutunut riitaan? Jos lapsen on mahdollista samaistua kirjan perheen kokemaan tilanteeseen, hänen on helpompi kertoa siitä itse. Tarinoissa ei ole tarkoituksella juuri lainkaan tekstiä, koska kirjan ideana on tukea lapsen omaa kerrontaa. Kuvatarinat on mietitty tarkoin siten, ettei tekstiä tarvita, koska kuvitus itsessään on riittävä viemään tarinaa eteenpäin. Tämän kirjan avulla lapselle avautuu mahdollisuus olla aktiivinen kertoja sen sijaan, että hän olisi ainoastaan kuuntelijan roolissa.

Jokaisessa kirjan tarinassa on selkeä alku, keskikohta käännteineen ja onnellinen loppu. Tarinoiden juonet on tarkoituksella mietitty siten, että ne noudattelevat tyypillistä tarinan rakennetta, jonka pitäisi olla jo 4-vuotiaille ainakin jossain määrin tuttu. 5–6-vuotiaiden voidaan olettaa hallitsevan tarinan rakenteen jo paremmin, vaikka myös he tarvitsevat aikuisen tukea kertomuksen rakentamiseen. Ensimmäinen tarina *Eetu, Iitu ja kadonnut kissa* on suunniteltu nelivuotiaille lapsille. Tarina on lyhyt, jotta lapsi jaksaisi kertoa sen aikuisen tukemana alusta loppuun. Seuraava, viisivuotiaiden tarina *Eetu, Iitu ja kammottava komero* ja kirjan viimeinen kuusivuotiaiden tarina *Eetu, Iitu ja riita ruokapöydässä* ovat jo

hieman pidempiä, koska 5- ja 6-vuotiaat tuottavat jo 4-vuotiaita pidempiä kuva-sarjakertomuksia. Kaikkiin tarinoihin on niiden pituudesta huolimatta sisällytetty monenlaisia tilanteita, jotka mahdollistavat esimerkiksi tunteista ja ajatuksista keskustelemisen ja kertomisen lapsen kanssa.

Kirjaa ja kuvatarinoita voi käyttää juuri niin kuin se itselle ja lapselle parhaimmalta tuntuu. Pienempi lapsi voi vain selata ja katsella kirjan kuvia, aikuinen voi kertoa tarinan lapselle tai isompi lapsi voi jo reippaasti itse lähteä kertomaan kuvista kokonaisen tarinan. Rohkein voi jopa tallentaa tai videoida oman kertomuksen ja kuunnella tai katsoa, miltä ihan oma satu kuulostaa. Jokainen tapa kertoa tai käyttää tätä kirjaa on oikein. Koska kirjan ensisijaisena tarkoituksena on kuitenkin kehittää lapsen omaa kerrontaa, kuvaamme alla, miten tätä kirjaa voisi käyttää joko kotona kahdestaan lapsen kanssa tai osana vaikkapa päiväkodin pienryhmän lukutuokiota tai satuhetkeä. Kerrontatuokiot olisi hyvä järjestää silloin, kun lapsi on virkeä ja motivoitunut kahdenkeskiseen työskentelyyn joko vanhemman tai muun tutun ihmisen kanssa. Jos kirjaa käytetään ryhmässä, ryhmän tulisi olla melko pieni, jotta hiljaisemmatkin lapset rohkaistuisivat osallistumaan kirjan tapahtumien kertomiseen.

Ensisijaisen tärkeää on, että lapsi osallistuu kertomiseen vapaaehtoisesti. Suurin osa lapsista on tottunut kuuntelemaan aikuisen lukemaa tarinaa. Uusi tapa käyttää kirjaa siten, että lapsi osallistuu itse aktiivisena tarinan kerrontaan, voi tuntua ensiksi oudolta ja olla myös vaikeaa. Kirja on suunnattu alle kouluikäisille lapsille, jotka tarvitsevat vielä aikuisen tukea kertomuksen muodostamisessa. Erityisesti 4-vuotiaiden tarinankerronta on vielä niukkaa, jolloin aikuisen tuen tarve on varsin suurta. Lasta ei saa painostaa kertomaan, vaan lapsi osallistuu ja kertoo juuri sen verran kuin hän itse haluaa. Jokainen tarina on arvokas ja ainutlaatuinen, eikä ole vain yhtä oikeaa tapaa kertoa. Kirjaa kannattaa tarjota lapselle useita kertoja, koska tuttuus ja ennakoitavuus helpottavat kertomista. Myös aikuisen rohkaiseva tuki ja niin sanottujen dialogisten tekniikoiden⁶⁴ (ks. s. 28 luku Dialogiset tekniikat) käyttö helpottaa kertomista ja kerrontatuokioon osallistumista.

